

Paris Anlaşması Onayı

Çevre, Şehircilik ve
İklim Değişikliği Bakanlığı

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Temiz Su ve Sanitasyon

Sürdürülebilirlik Bülteni

Ekim 2021 - Sayı: 8

PARİS ANLAŞMASI'NA TBMM'DEN ONAY

Uzun dönemli hedefi, küresel ortalama sıcaklık artışının sanayileşme öncesi döneme göre 2°C'nin; ilave olarak ise bu artışın mümkünse 1,5°C'nin altında tutulması olan Paris Anlaşması, 4 Kasım 2016 itibariyle yürürlüğe girmiştir. Ülkemiz ise Paris Anlaşması'nı, 22 Nisan 2016 tarihinde, New York'ta düzenlenen Yüksek Düzeyli İmza Töreni'nde 175 ülke temsilcisiyle birlikte imzalamıştır.

Ancak Türkiye sonrasında anlaşmayı TBMM'de onaylamamış ve resmi olarak tanımamıştır. Son gerçekleşen onaydan önce Türkiye anlaşmayı onaylamayan son 6 ülkeden (Türkiye, Eritre, İran, Libya, Irak ve Yemen) biri konumundaydı.

Özellikle "EU Green Deal", "Fit for 55", "sınırdaki karbon düzenlemesi mekanizması" gibi öneri ve yaklaşımlar ile başta Avrupa Birliği olmak üzere pek çok ülke karbonsuzlaştırma faaliyetlerini hızla arttırmaktadır. Sera gazı emisyonlarını azaltmayan ülkeleri gelecekte çevresel risklerin yanında ekonomik riskler de beklemektedir. Türkiye ise kasım ayı içerisinde gerçekleşecek COP26 (Taraflar Konferansı) öncesi Paris Anlaşması'na onay vermek ve bu konudaki kararlılığını ortaya koymak için anlaşmayı TBMM onayına sundu ve Paris Anlaşması 7 Ekim 2021 itibari ile resmi olarak onaylandı. Böylece Türkiye anlaşmayı onaylayan son OECD ve G20 ülkesi oldu.

Anlaşma ile iklim krizine karşı mücadelede yeni bir sayfa açan Türkiye'nin yeşil ve dögüsel ekonomi, yeşil finansman yaklaşımları, yenilenebilir enerji arzı, sürdürülebilir tarım, sürdürülebilir ulaşım gibi pek çok alanda seri adımlar atması bekleniyor. Hedefler ve aksiyonlar için ise uluslararası fonlardan yararlanılması planlanıyor.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Kanada, Danimarka, Birleşik Krallık gibi iklim değişikliği özelinde bakanlık yapılanmasını tercih eden birçok ülke gibi Türkiye’de Paris Anlaşması’nın onayından sonra toplanan ilk kabine toplantısında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın isminin değiştirileceğini açıklandı. Buna göre bakanlığın yeni ismi **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** olacak. İlave olarak bakanlığa bağlı İklim Değişikliği Başkanlığı kurulacak ve Tarım ve Orman Bakanlığı’na bağlı Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü isim değişikliği yaşanan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na bağlanacaktır.

Değişiklik hakkında değerlendirmede bulunan Bakan Murat KURUM “Türkiye’yi küresel iklim değişikliğiyle mücadelenin en önemli aktörü yapacaklarını, 2053’e yönelik net sıfır emisyon hedefine ulaşacaklarını” bildirmiştir. Paris Anlaşması sonrası alınan bu karar olumlu olarak değerlendirilse de bakanlığın eylemleri hem ulusal hem de uluslararası kamuoyu tarafından merakla beklenmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI: 6. TEMİZ SU VE SANİTASYON

Dünya genelinde milyonlarca insanın hâlen temiz su ve hijyen koşullarına erişimi sınırlıdır. Bu sayımızda herkes için suyun ve sağlığa uygun koşul anlamına gelen sanitasyonun erişilebilirliğini ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınmasını amaçlayan ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından altıncısı olan Temiz Su ve Sanitasyon’a yer vermekteyiz.

TEMİZ SU VE SANİTASYON

Su kıtlığı, dünya genelinde insanların %40'tan fazlasını etkiliyor; iklim değişikliği sonucunda küresel ısınma nedeniyle, zaten kaygı verici düzeyde olan bu oranın daha da yükseleceği tahmin ediliyor. 1990 yılından bu yana 2,1 milyar insanın daha iyi su ve sıhhi koşullara erişmesi sağlanmış olmakla birlikte, güvenli içme suyu kaynaklarının azalması, tüm kıtaları etkileyen büyük bir sorundur.

2011 yılında 41 ülke su sıkıntısı yaşamıştır; bunların 10'unda yenilenebilir temiz su kaynakları tükenmek üzeredir ve artık alternatif kaynakları kullanmak zorundalar. Artan kuraklık ve çölleşme nedeniyle bu trendler daha da kötüye gitmektedir. 2050 yılına kadar, her dört insandan en az birinin, sık sık yaşanan su sıkıntısından etkileneceği tahmin ediliyor.

2030 yılına kadar herkesin güvenli ve erişilebilir içme suyuna kavuşmasını sağlamak için, altyapıya yatırım yapmak, sıhhi tesisleri inşa etmek ve her düzeyde hijyeni teşvik etmek zorundayız. Su kıtlığını hafifletmek istiyorsak, ormanlar, dağlar, sulak alanlar ve nehirler gibi suyla bağlantılı ekosistemleri korumak ve eski haline getirmek zorundayız. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerde su verimliliğini teşvik etmek ve arıtma teknolojilerini desteklemek için uluslararası iş birliğine de ihtiyaç var.

Temiz Su ve Sanitasyon Hedefleri

- Güvenli ve karşılanabilir içme suyu
- Açık alanlardan sanitasyon ve hijyene erişim sağlanması
- Su kalitesi, atıksu yönetimi ve güvenli yeniden kullanımın iyileştirilmesi
- Su kullanımında etkinliğin artırılması ve tatlı su arzının güvence altına alınması
- Bütünleşik su kaynaklarının yönetiminin uygulanması
- Su ekosistemlerinin korunması ve düzeltilmesi
- Gelişmekte olan ülkelere yönelik su ve sanitasyon desteğinin artırılması
- Su ve sanitasyon yönetiminde yerel katılımın desteklenmesi

Temiz su ve sanitoryona erişim neden önemli?

Temiz suya ve sıhhi koşullara erişim bir insan hakkıdır. Ancak milyarlarca insan hâlâ en temel hizmetlere erişimden bile mahrum yaşıyor. Her gün yaklaşık 1,8 milyar insan temiz olmayan su içiyor. 2,4 milyar insan, tuvalet gibi temel sıhhi koşullardan mahrum yaşıyor. Su sıkıntısı Dünya nüfusunun yüzde 40'ını etkiliyor ve artacağı tahmin ediliyor. İnsan kaynaklı faaliyetler sonucu ortaya çıkan atık suların yüzde 80'i artılmadan nehir ve denizlere akıtılarak kirliliğe neden oluyor.

Temiz su ve sıhhi koşulların olmamasından kaynaklanan hastalıklar 5 yaş altı çocuk ölümlerinin ana nedeni. Kirli sular ve hijyen eksikliği nedeniyle ortaya çıkan ishal hastalığı Dünya genelinde her gün 800'den fazla 5 yaş altı çocuğun ölümüne neden oluyor. Temiz su ve sıhhi koşullar, sağlıklı bireyler ve toplumsal cinsiyet eşitliğı başta olmak üzere tüm Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin temelini oluşturuyor. Su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi gıda ve enerji üretiminin de daha iyi yönetilmesi anlamına gelir. Böylece insan onuruna yakışır iş imkanlarının artmasına ve ekonomik kalkınmaya katkı sağlarız. Dahası su ekosistemlerini, biyolojik çeşitliliğı koruyabilir, iklim değişikliğı ile mücadele alanında adım atabiliriz.

Çözüm için gereken kaynak ve maliyet nedir?

Dünya Bankası, UNICEF, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) çalışmasına göre temiz su ve sıhhi koşulların yaygınlaştırılmasının yıllık maliyetinin 28,4 milyar ADB Doları. Bir diğer deyişle bu araştırmada yer alan 140 ülkenin küresel üretiminin yüzde 0,10'una denk geliyor.

Bu sorunu çözmemenin maliyeti ise hem insanlar hem de ekonomi için devasa boyutlara ulaşır. Dünya genelinde her yıl ishal kaynaklı hastalıklar nedeniyle 2 milyon insan ölüyor. Yetersiz sıhhi koşullar ve temiz olmayan su kaynaklı ölümlerin yüzde 90'ını çocuklar oluşturuyor. Temiz su ve sıhhi koşullara yatırım yapılmaması sonucu alt Sahra bölgesinde GSMH yüzde 4,3 oranında kayba uğruyor. Bu oran Hindistan'da 6,4'e çıkıyor. Daha iyi altyapı ve su ve sıhhi koşul yönetimi olmadan milyonlarca insan her yıl ölmeye devam edecek ve biyolojik çeşitlilik ve ekosistemleri kaybetmeye, refahı engellemeye ve daha sürdürülebilir bir geleceğe sahip olma ihtimalini yok etmeye devam edeceğız.

Ne yapabilirim?

Sivil toplum kuruluşları hükümetleri, temiz su ve sıhhi koşulların oluşturulması alanında yapılan yatırımlar konusunda hesap vermeye zorlamalı, yatırımlardan özellikle kadınlar, gençler ve çocukların yararlanmalarını sağlamalıdır.

Bu alandaki planların eyleme geçirilmesi, bir yandan insanları ve ekonomiyi geliştirirken diğer yandan çevrenin korunması yoluyla kazan-kazan sonucunu ortaya çıkaracaktır. Ayrıca Dünya Su Günü ve Dünya Tuvalet Günü vesilesiyle kampanyalar başlatabilir sıhhi koşulların önemi hakkında farkındalık yaratılabilir.

Kaynaklar:

1. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211007.pdf>
2. <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals/goal-6-clean-water-and-sanitation.html>
3. <https://www.kureselamaclar.org/amaclar/temiz-su-ve-sanitasyon/>
4. https://www.kureselamaclar.org/wp-content/uploads/6_Temiz_Su_ve_Sihhi_Kosullar.pdf

